

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	11
УВОД	13
I ДИО	
ТЕОРЕТСКО-МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ	
ГЛАВА 1	
ЕКОНОМСКА НАУКА, ЕКОНОМИКА И РАЗВОЈ	
НАЦИОНАЛНЕ ПРИВРЕДЕ И ПРИВРЕДНИ СИСТЕМ	17
ГЛАВА 2	
КРУЖНИ ТОК ЕКОНОМСКЕ АКТИВНОСТИ	23
ГЛАВА 3	
НАЦИОНАЛНИ ДОХОДАК И БРУТО	
НАЦИОНАЛНИ ПРОИЗВОД	29
1. Општи приступ	29
2. Теорије и методе утврђивања националног доходка	30
3. Национални доходак и бруто национални производ у	
грађанској економској школи	30
4. Расподјела националног доходка	34
ГЛАВА 4	
ФАКТОРИ ПРОИЗВОДЊЕ И ФАКТОРИ ПРИВРЕДНОГ	
РАЗВОЈА	39
1. Уводни осврт	39
2. Становништво	40
3. Природно богатство и енергетика	45
4. Произведено друштвено богатство	52
5. Наука и технички прогрес	53
6. Акумулација	55
а) Основни појмови и интерпретације	55
б) Извори акумулације	57
ц) Новчана и реална акумулација	57
д) Формирање акумулације	58
е) Мобилност акумулације	59
7. Инвестиције	60
а) Основни појмови и поделе	60
б) Горња и доња граница за инвестирање	63
ц) Интензитет инвестиционе активности	64
д) Мјерење ефикасности инвестирања	65
е) Ангажовање страног капитала	66

8. Продуктивност рада	68
а) Основне интерпретације	68
б) Модерни погледи на однос између знања и продуктивности рада	68
9. Институционални чиниоци	70
а) Унутрашњи институционални чиниоци	71
б) Вањски институционални чиниоци	72
ГЛАВА 5	
ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ КАО ПРИМАРНИ ФАКТОР САВРЕМЕНОГ ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА	75
1. НИР и савремене технологије у свјетској привреди	75
2. "Наша" искуства	78
ГЛАВА 6	
СИСТЕМСКА ИНТЕРПРЕТАЦИЈА ПРИВРЕДНОГ СИСТЕМА И ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА	81
ГЛАВА 7	
ОСНОВНЕ ЕКОНОМСКЕ ТЕОРИЈЕ ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА, МОДЕЛИ И СТРАТЕГИЈЕ	83
1. Основне економске теорије	83
2. Модели привредног раста и развоја.....	91
3. Стратегије привредног развоја.....	93
а) Факторска анализа у избору стратегије привредног развоја.....	93
б) Микс-стратегија привредног развоја.....	94
ГЛАВА 8	
ПРИОРИТЕТИ У ПРИВРЕДНОМ РАЗВОЈУ МАЛЕ НЕДОВОЉНО РАЗВИЈЕНЕ ЗЕМЉЕ	97
ГЛАВА 9	
РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТ ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА.....	101
ГЛАВА 10	
ПОТРЕБА ЗА НОВОМ КУЛТУРОМ РАЗВОЈА	107
ГЛАВА 11	
НИВО И ДИНАМИКА ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА	109

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИРИ И
ПРИВРЕДНО-СИСТЕМСКЕ КОМПОНЕНТЕ

ГЛАВА 12

РОБНА ПРОИЗВОДЊА И ПРИВРЕДНИ СИСТЕМ	113
1. Уводни приступ.....	113
2. Основне карактеристике робне привреде и тржишта	114
3. Испољавање закона вриједности у робној привреди	115
4. Робна производња и ефикасност привређивања.....	116

ГЛАВА 13

СВОЛИНА И СВОЈИНСКА ТРАНСФОРМАЦИЈА	119
1. Различита схватања својине.....	119
2. Биће својине	119
3. Својина као историјска категорија	121
3.1. Развој приватне својине	121
3.2. Државна својина у социјализму	122
3.3. Друштвена својина	123
4. Нужност промјене својинских односа	124
5. Препреке на путу својинске трансформације	125
5.1. Теорија и искуства капиталистичких привреда	125
5.2. Поглед на "нашу" стварност и препоруке.....	127
5.3. Тешкоће у својинској трансформацији	128
6. Критички погледи.....	130
7. Законска регулација приватизације предузећа у РС.....	131

ГЛАВА 14

УПРАВЉАЊЕ РАЗВОЈЕМ	137
1. Ауторегулација и координација.....	137
2. Управљачке димензије и систем потреба	138
3. Кључни конфликти у управљању развојем	140
4. Мотиви као управљачка категорија	142
5. Критерији при избору циљева развоја	143
6. Вишедимензионалност система управљања.....	144
7. Управљање факторима развоја	146

ГЛАВА 15

МЈЕРЕ ЕКОНОМСКЕ ПОЛИТИКЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА	153
1. Стандардна средства економске политике	154
2. Активистичка дискрециона политика државе.....	155

ГЛАВА 16

СИСТЕМ ЦИЈЕНА	159
1. О сразмјерној расподјели друштвеног фонда рада.....	159
2. Вриједност и цијене	160

3. Дефиниција и основне карактеристике система цијена...	161
4. Цијене у капиталистичкој привреди.....	162
5. Цијене у социјалистичкој привреди	163
6. Питање нормалне цијене	165
7. Остале питања система цијена	166
ГЛАВА 17	
СИСТЕМ ПЛАНИРАЊА	169
1. Општи појмови	169
2. Искуства система планирања код нас	172
3. Остале питања система планирања	175
ГЛАВА 18	
ФИСКАЛНИ СИСТЕМ И СИСТЕМ ФИНАНСИРАЊА	
ЈАВНЕ ПОТРОШЊЕ	177
1. Основни појмови	177
2. Теоријско поимање јавних прихода и расхода	179
3. Порески систем и пореска политика	180
4. Фискално финансирање и јавни дуг	184
5. Остале питања	186
а) Друштвене дјелатности и робне законитости.....	186
б) Извори финансирања јавне потрошње.....	187
ц) Опасности буџетске државе	188
6. Циљеви реформисања фискалног система "код нас"	188
7. Порески систем и пореска политика у РС	190
8. Карактеристике јавне потрошње РС	191
ГЛАВА 19	
МОНЕТАРНО КРЕДИТНИ СИСТЕМ	195
1. Теоретске појмовне интерпретације	195
2. Стратешке монетарне теорије	198
3. Законска регулација монетарно-кредитног система у РС ...	201
ГЛАВА 20	
ДЕВИЗНИ СИСТЕМ	207
1. Основни појмови	207
2. Девизни курсеви и конвертибилност валута.....	209
3. Регулација увоза и подстицање извоза.....	211
4. Остале питања и ранија искуства	212
ГЛАВА 21	
СИСТЕМ ОРГАНИЗОВАЊА ПРИВРЕДЕ	215
1. О друштвеној организацији рада	215
2. Покушај изградње организације удруженог рада	217
3. Приближавање тржишном концепту организовања привреде	219
4. Модерни погледи на систем организације и нови токови	224

а) Карактеристике модерних погледа на организацију	224
б) Мегаинтеграције	226
ц) Поуке непрофитних организација	226
ГЛАВА 22	
ПОВЕЗАНОСТ ПРИВРЕДНОГ СИСТЕМА	
И ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА	229
ГЛАВА 23	
ЕКОНОМСКА СТАБИЛИЗАЦИЈА.....	231
1. Функционисања привреде и економског система.....	231
а) Теоретски осврт	231
б) Искуства о функционисању привреде и привредног система	232
2. Привредна нестабилност и инфлација као општа појав	235
3. Инфлација и нестабилност у нашем praxis-у	237
4.Мјере за изградњу и вођење стабилизационе политике	239

III ДИО

СВЈЕТСКИ ПРИВРЕДНИ РАЗВОЈ И ГЛОБАЛНО ОКРУЖЕЊЕ

ГЛАВА 24	
ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ САВРЕМЕНИХ ПРИВРЕДА	
И САВРЕМЕНОГ ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА.....	245
1. Главне карактеристике савременог свјетског развоја	245
2. Осврт на свјетски проблем незапослености.....	250
3. Мегатрендови.....	252
ГЛАВА 25	
ОТВОРЕНА ПИТАЊА САВРЕМЕНОГ СВЈЕТСКОГ	
ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА.....	257
1. Тешкоће пред економском теоријом и теоријом развоја.....	257
2. Промјене у свјетској привреди	258
3. Тешкоће у избору развојне оријентације земаља у транзицији и ЗУР	261
ГЛАВА 26	
ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И ТРАНЗИЦИЈА	263
1. Глобализација (Мондијализација).....	263
2. Транзиција, трансформација привреде и нови свјетски поредак	264
3. Оцјена битних аспеката дometа глобализације и транзиције	268

ГЛАВА 27	
РАЗЛИЧИТИ ТЕОРЕТСКИ ПОГЛЕДИ НА ИЗАЗОВЕ	273
ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА.....	273
1. Тофлерова три таласа	273
2. Песимистичка предвиђања.....	275
3. Остали погледи.....	276

IV ДИО

ПРИВРЕДНИ РАЗВОЈ И СТРУКТУРА ПРИВРЕДЕ

ГЛАВА 28	
ПРИВРЕДНИ РАЗВОЈ И СТРУКТУРА ПРИВРЕДЕ	
СА КОМПАРАТИВНОМ АНАЛИЗОМ ЗА БиХ И РЕПУБЛИКУ	
СРПСКУ.....	281
1. Основна структурна питања	281
2. Карактеристике привреде Републике Српске и Босне и Херцеговине	284
3. Економија у сјени (неофицијелна економија)	289
4. Индустрија.....	291
а) Основне карактеристике и искуства бивше Југославије ...	291
б) Основна обиљежја индустрије Републике Српске	294
ц) Искуства индустријске политike Јапана.....	295
5. Пољопривреда	297
а) Основни појмови и карактеристике пољопривреде	297
бивше Југославије	
б) Основна обиљежја пољопривреде Републике Српске.....	300
ц) Искуства развијених земаља у аграру.....	301
ГЛАВА 29	
ОСНОВНА РАЗВОЈНА ПИТАЊА БиХ И	
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ.....	303

V ДИО

АНЕКСИ

ПРЕГЛЕД АНЕКСА	311
Анекс бр. 1 (веза: Глава 3).....	313
Анекс бр. 2 (веза: Глава 13).....	315
Анекс бр. 3 (веза: Глава 18).....	317
Анекс бр. 4 (веза: Глава 20).....	323
Анекс бр. 5 Историјат система проширене репродукције код нас и критички осврт	327
ГЛОСАР	335
ОДАБРАНА ЛИТЕРАТУРА.....	343